

FIȘA DISCIPLINEI

Etnosemiotică

Anul universitar 2025–2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4. Domeniul de studii	Studii culturale
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Etnologie (în limba maghiară)
1.7. Forma de învățământ	IF

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Etnosemiotică (în limba maghiară)			Codul disciplinei	LLD3232
2.2. Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. Czégényi Dóra				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. Czégényi Dóra				
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E
				2.7. Regimul disciplinei	obligatoriu

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					36
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					34
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					34
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				156	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

4.1. de curriculum	–
4.2. de competențe	–

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	prezența cursanților (recomandată) sală dotată cu calculator, videoproiector, tablă și acces la internet
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	prezența activă la seminarii (obligatorie) sală dotată cu calculator, videoproiector, tablă și acces la internet

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște, atât conceptele, literatura de specialitate, respectiv metodele de analiză și interpretare ale semioticii generale, cât și ale etnosemioticii.
Aptitudini	Studentul este capabil să utilizeze adecvat conceptele din domeniul semioticii și poate să identifice procese mai speciale ale culturii și societății, totodată, să se exprime în mod concis și adaptat contextului științific, atât în scris, cât și verbal. Este capabil să analizeze fenomene socio-culturale mai complexe.
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent: - respectă normele de etică și de calitate specifice domeniului său; - își asumă responsabilitatea pentru produsul muncii sale; - cere și utilizează constructiv feedback.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Întrucât semnul are caracter de artefact, are încărcătură culturală în virtutea căreia poate fi interpretat, acest lucru face din semiotică o teorie generală a culturii. Disciplina vizează însușirea cunoștințelor de bază și de specialitate. Oferă o trecere în revistă a teoriilor și metodelor cele mai semnificative; prezentarea lor are un caracter pragmatic. Studenții se familiarizează cu terminologia de specialitate și teoriile semioticii existente din antichitate până în zilele noastre. Parcurgând originea teoriilor moderne se găsesc legăturile dintre teoriile vechi și cele noi. Pe lângă cercetarea culturii și societăților tradiționale se dezbate analiza fenomenelor contemporane.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • însușirea terminologiei de specialitate, prezentarea teoriilor și curentelor; • trecerea în revistă a istoriei și a metodologiei de cercetare a disciplinei, prezentarea aplicării metodelor de cercetare; • dezbaterile posibilelor teme de cercetare și a proiectării cercetării culturii contemporane; • planificarea și realizarea unei anchete pe teren; finalizarea cercetării în forma unei lucrări științifice; • menținerea/asigurarea discursului profesionalist (specializat) despre cultură;

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Introducere. <i>Cultura</i> - universul semnelor</p> <p>2. <i>Semiotica</i>: știința semnelor și a sistemelor de semne</p> <p>3. Etnografie și semiotică: la limita științelor sociale și culturale • def. conceptului de <i>etnosemiotică</i>; raportul dintre <i>etnografie</i> și <i>semiotică</i> ca știință.</p> <p>4. Istoria cercetărilor etnosemiotice internaționale • perioade, școli, curente și rezultate; bibliografii, conferințe, asociații</p> <p>5. Istoria cercetărilor etnosemiotice maghiare • perioade, școli, curente și rezultate; bibliografii, conferințe, asociații</p> <p>6-7. Obiecte grăitoare – semne silențioase</p> <p>8. Semiotica folclorului • texte folclorice: ansambluri de semne (ca structură și conținut)</p> <p>9. Semiotica socialului • semne instituționalizate</p> <p>10. Știința rețelei ca „semiotică nouă” • practicile simbolice și de semnalizare ale generațiilor etichetate cu coduri de litere (X, Z, Y)</p> <p>11. Semiotica culturii vs. cultura semioticii • despre „semioza infinită”, perioadele/erele „genezei semiotice” și despre posibila valorificare a „semioticii ornitorincului” (opera lui Jurij Lotman, Umberto Eco și Vilmos Voigt).</p> <p>12. Semiotica „îmblânzită”</p>	<p>expunere, explicație, vizualizare • (suport de curs: .ppt și material redactat, adnotat)</p>	<p>Parcurgerea bibliografiei și realizarea sarcinilor este obligatorie.</p>
<p>Bibliografie obligatorie</p> <p>ECO, Umberto: <i>Tratat de semiotică generală</i>. (Trad. din engleză – americană: Anca Giurescu și Cezar Radu. Postfață și note: Cezar Radu.) Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1982. [Eredeti kiadása: <i>Trattato di semiotica generale</i>. Bompiani, Milano, 1975. Angol nyelvű kiadása: <i>A Theory of Semiotics</i>. Indiana University Press, 1976. https://muse.jhu.edu/book/41915 sau SEBEOK, Thomas Albert: <i>Semnele: o introducere în semiotică</i>. (Traducere din engleză după ediția a II-a definitivă de Sorin Mărculescu.) Humanitas, București, 2002. [Eredeti kiadása: <i>Signs: An Introduction to Semiotics</i>. (Toronto Studies in Semiotics.) University of Toronto Press, Toronto, 1994.; 2nd edition: Toronto Studies in Semiotics and Communications. University of Toronto Press, Toronto, 2001.]</p> <p>FÜLÖP Géza: <i>Jelek, jelrendszerek</i>. In uő: <i>Az információ</i>. (2. bővített és átdolgozott kiadás.) ELTE, Budapest, 1996.</p> <p>HOPPÁL Mihály: <i>Etnoszemiotika</i>. (Néprajz egyetemi hallgatóknak, 14.) KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen, 1992.</p> <p>HORÁNYI Özséb – SZÉPE György (szerk.): <i>A jel tudománya. Szemiotika</i>. (Második, bővített kiadás). General Press, Budapest, 2004. [Első kiadás: Gondolat, Budapest, 1975.]</p> <p>LOTMAN, Yuri M.: <i>Universe of the Mind. A Semiotic Theory of Culture</i>. (Translated by Ann Shukman. Introduction by Umberto Eco.) I. B. Tauris, London • New York, 1990.</p> <p>SZILÁGYI N. Sándor: <i>A jelek és a szemiotika 1-2</i>. (Egyetemi előadások.) In uő: <i>Jelek és szimbólumok. (A szimpatikus ember- és viselkedéstudomány alapjai)</i>. BBTE BTK Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár, 2012. http://mnytud.arts.unideb.hu/szilagyi/szimp_embertud/index.html</p> <p>TÁNCZOS Vilmos: <i>Folklórszimbólumok</i>. (Néprajzi egyetemi jegyzetek, 2.) KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár, 2006.</p> <p>VERESS Károly: <i>Bevezetés a szemiotikába</i>. BBTE Jegyzetkiadó, Kolozsvár, 1999. sau VERESS Károly: <i>Filozófiai szemiotika</i>. Stúdium Kiadó, Kolozsvár, 1999.</p>		

- VOIGT Vilmos: *Bevezetés a szemiotikába*. Loisir, Budapest, 2008. [Első kiadás: Gondolat, Budapest, 1977.]
- VOIGT Vilmos: *Etnoszemiotika*. (Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek, 07.) Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2013.
- Bibliografie recomandată**
- BALÁZS Géza: *Antroposzemiotika. Életünk feltűnő jelei*. Inter – Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest, 2015.
- BALÁZS Géza – H. VARGA Gyula – VESZELSZKI Ágnes (szerk.): *A magyar szemiotika negyedfél évtized után*. (Magyar Szemiotikai Tanulmányok, 7–8.) Magyar Szemiotikai Társaság – Líceum, Budapest–Eger, 2005.
- GRÁFIK Imre: *Jel és hagyomány. Etnoszemiotikai tanulmányok*. (Folklor és Etnográfia, 59.) KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen, 1992.
- GRÁFIK Imre – VOIGT Vilmos (szerk.): *Kultúra és szemiotika. Tanulmánygyűjtemény*. (Muszeion könyvtár, 4.) Akadémiai, Budapest, 1981.
- KOVÁCS Ágnes – GILBERT Edit, V. (szerk.): *Kultúra, szöveg, narráció. In Honorem Jurij Lotman. Orosz elméletírók tanulmányai*. JPTE – ELTE, Pécs, 1994. **sau** LOTMAN, Jurij Mihajlovics: *Szöveg – modell – típus*. Gondolat, Budapest, 1973. **sau** LOTMAN, Jurij Mihajlovics: *Kultúra és robbanás*. Pannonica, Budapest, 2001. [Eredeti kiadása: *Kultúra i vzriv*. Gnozis, Moszkva, 1992. Ford. Szűcs Teri.] **sau** SZITÁR Katalin (szerk.): *Kultúra és intellektus. Jurij Lotman válogatott tanulmányai a szöveg, a kultúra és a történelem szemiotikája köréből*. (Vál., ford., szerk., elő- és utószó: ~) Argumentum, Budapest, 2002.
- SZERDAHELYI István – SZÉPE György – VOIGT Vilmos (szerk.): *Jel és közösség. Szemiotikai tanulmánygyűjtemény*. (Muszeion könyvtár, 2.) Akadémiai, Budapest, 1975.
- VASS László: Terminológiai szótár (a szemiotikai szövegtan tanulmányozásához). In Petőfi S. János – Békési Imre (szerk.): *A szövegtani kutatás néhány alapkérdése*. (Szemiotikai szövegtan, 1.) Szeged, 1990, 85–115. (Második kiadás: 1993.)
- VOIGT Vilmos: *Szemiotikai kultúra – a kultúra szemiotikája*. (Néprajz egyetemi hallgatóknak, 4.) KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen, 1990.
- VOIGT Vilmos: *Jeltudomány*. (Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek, 05.) Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2011.
- VOIGT Vilmos – BALÁZS Géza (szerk.): *A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve*. (Magyar Szemiotikai Tanulmányok, 5–6.) Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest, 2003.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Ce „semnalează” planul de lucru semestrial? (trecerea în revistă a temelor și a sarcinilor propuse)	prezentare pe baza bibliografiei, formularea problemei, discuții (expunere, demonstrație, conversație, dezbateri)	
2. Sub pretextul cubului Rubik despre etnosemiotică		
3. Obiecte grăitoare – semne silențioase (cimitirul: sistem complex de semn/e/)		
4. Ce „indică” bunurile unui fermier? (semne ale unui trecut tangibil și ale unei tradiții în schimbare)		
5. Scrieri vechi și semne grafice		
6. Ai pecetea socială din tuș pe piele? (tatuajul – un limbaj cultural complex)		
7. Artă, revoltă sau vandalism? (graffiti-ul ca metodă de /auto/exprimare)		
8. Semne expresive (emoticoanele)		
9. Analize de texte		
10. O subcultură (juvenilă) deviaționistă (deviantă) organizată pe baza muzicii? (fenomenul skinhead)		
11. Subcultura sârăciei		

12. „Ce-i cu toată fandoseala asta?”
(comportamentul ceremonial și semnele aferente)

Bibliografie

- Balassa Iván: A magyar temetők néprajzi kutatása. *Ethnographia* 84. 1973. 225–242.
- Balázs Géza: A firkálások kutatása és nyelvi jellemzői Magyarországon. *Magyar Nyelvőr* 111(3). 1987. 330–338.
http://mnytud.arts.klte.hu/szlang/tanulmanyok/mny-nyr/balazs_geza1987b.pdf
- Balázs Géza: Tetovált szövegek Magyarországon. *Magyar Nyelv* 84(4). 1988. 460–470.
http://mnytud.arts.klte.hu/szlang/tanulmanyok/mny-nyr/balazs_geza1988d.pdf
- Balázs Géza: A tetoválás és tetovált szövegek magyar néprajzi kutatása. In Petőfi S. János – Békési Imre – Vass László (szerk.): *A multimediális kommunikátumok szemiotikai-textológiai megközelítéséhez*. (Szemiotikai szöveg, 7.) JGYTF, Szeged, 1994, 69–83.
- Balázs Géza: Az sms-folklór – a minimálfolklór nyelvi képe I. *Magyar Nyelvőr* 130(4). 2006. 439–456.
<http://epa.oszk.hu/00100/00188/00045/pdf/130405.pdf>
- Balázs Géza: Az sms-folklór – a minimálfolklór nyelvi képe II. *Magyar Nyelvőr* 131(1). 2007. 48–63.
<http://epa.oszk.hu/00100/00188/00046/pdf/131104.pdf>
- Bódi Zoltán – Veszeltszki Ágnes: *Emotikonok. Érzelemkifejezés az internetes kommunikációban*. (Magyar Szemiotikai Tanulmányok, 9.) Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest, 2006.
- Dundes, Alan: Here I Sit. A Study of American Latrinalia. *The Kroeber Anthropological Society Papers* 34. 1966. 91–105.
<http://www.scribd.com/doc/71475633/16/Here-I-Sit-A-Study-of-American-Latrinalia>
- Hoppál Mihály: Népművészet és etnoszemiotika. A magyar fejfák jelvilága. *Népi Kultúra – Népi Társadalom* XI–XII. 1980. 191–217.
- Kacsuk Zoltán: Szubkultúrák, poszt-szubkultúrák és neo-törzsek. A (látványos) ifjúsági (szub)kultúrák brit kutatásának legújabb hulláma. *Replika* 53. 2005. 91–110.
http://www.academia.edu/274869/Szubkulturak_poszt-szubkulturak_es_neo-torzsek_A_latvanyos_ifjusagi_szub_kulturak_brit_kutatasanak_legujabb_hullama
- Keszeg Vilmos: Csoportok és kultúrák. *Korunk* 17(9). 2006. 3–7. <http://epa.oszk.hu/00400/00458/00117/1814.html>
Újra közlése: In Jakab Albert Zsolt – Keszeg Vilmos (szerk.): *Csoportok és kultúrák. Tanulmányok szubkultúrákról*. (Krizsa Könyvek, 29.) BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék – Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2007, 7–17.]
- Keszeg Vilmos: Van-e szubkultúrája a népi kultúrának? In Jakab Albert Zsolt – Keszeg Vilmos (szerk.): *Csoportok és kultúrák. Tanulmányok szubkultúrákról*. (Krizsa Könyvek, 29.) BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék – Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2007, 253–294.
- Keszeg Vilmos: Tetoválás. In uő: *Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség*. (Néprajzi egyetemi jegyzetek, 3.) KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár, 2008, 379–383.
- Klaniczay Gábor: Gondolatok a népi kultúra, a szubkultúra és az ellenkultúra viszonyáról. *Beszélő* 4(35). 1993. (mell.) 4–6. <http://beszelo.c3.hu/cikkek/gondolatok-a-nepi-kultura-a-szubkultura-es-az-ellenkultura-viszonyarol>
- Kunt Ernő: A magyar népi temetők szemiotikai elemzése. *A Herman Ottó Múzeum évkönyve* 13–14. 1975. 475–508.
[Elektronikus elérhetősége: http://epa.oszk.hu/02000/02030/00013/pdf/HOM_Evkonyv_13-14.pdf (utolsó megtekintése: 2012. 10. 20.)]
- Niedermüller Péter: A „szimbolikus” és a kulturális elemzés: megjegyzések a szimbolikus antropológiáról. In Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor (szerk.): *Jelbeszéd az életünk. A szimbolizáció története és kutatásának módszerei*. Osiris–Századvég, Budapest, 1995, 198–211.
- Rajtik Tímea: Skinhead. In uő: *A mai magyar deviáns ifjúsági csoportok bemutatása négy magyar film segítségével*. [Szakdolgozat. Budapesti Gazdasági Főiskola, Külkereskedelmi Főiskolai Kar, Nemzetközi Kommunikáció Szak, Médiamenedzsment szakirány] Budapest, 2009, 21–22. http://elib.kkf.hu/edip/D_15141.pdf

Szapu Magda: A zene mentén szerveződő mai ifjúsági csoportkultúrák. In Gábor Kálmán – Jancsák Csaba (szerk.): Ifjúsági korszakváltás. Ifjúság az új évezredben. (Konferencia, 2002. december 18., Budapest.) Belvedere Meridionale, Szeged, 2004, 108–121. http://www.ifiusagegito.hu/belvedere/ifiusagi_korszakv_1.pdf

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina – al cărui conținut se bazează atât pe literatura de specialitate maghiară, cât și pe cea internațională (antologii, culegeri, manuale, studii, articole, periodice clasice și contemporane) – a fost concepută în concordanță cu curriculele departamentelor de etnologie-antropologie din alte universități, și cu consultarea potențialilor angajatori (muzee, instituții și organizații culturale).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- capacitatea de identificare și de definire a conceptelor, teoriilor și metodelor de specialitate; - nivelul parcurgerii bibliografiei și utilizarea corectă a limbajului de specialitate;	examen scris (cu punctaj prestabilit) din tematica cursurilor și bibliografia aferentă	1/3
	- respectarea termenului de predare, precum și a cerințelor formale și de conținut; - capacitatea de problematizare, de interpretare și de analiză; - corectitudinea (exactitatea) datelor, coerența textuală și acuratețea lingvistică;	redactarea unei lucrări (proiectarea și finalizarea unei cercetări, crearea unei baze de date)	1/3
10.5 Seminar	- prezența interactivă la seminarii (participare la dezbaterile tematice); - utilizarea corectă a terminologiei; - relevanța și focusul tematic;	o prezentare ca raportor (principal)	1/3
10.6 Standard minim de performanță			
<p>Nota 5 se acordă dacă studentul demonstrează înțelegerea noțiunilor de bază și dacă rezolvă corect 40% din subiectele de la examen. (*Nota 10 se acordă dacă studentul demonstrează înțelegerea conceptelor discutate și dacă rezolvă corect 90% din subiectele de la examen.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • în caz de absenteism, studentul (pentru a recupera) va îndeplini (lunar) sarcinile desemnate, fie individual, fie cu posibilitatea consultațiilor (strict în intervalul orar alocat acestora); • participarea la examen este condiționată de participarea la seminarii, precum și de predarea lucrării la termen prestabilit; • fraudă în cazul examenului va determina automat sistarea procesului de examinare și evaluarea cu nota 1 (unu). 			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă)

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
								
								

Data completării:
07.02.2025

Semnătura titularului de curs
Lect. univ. dr. Czégényi Dóra

Semnătura titularului de seminar
Lect. univ. dr. Czégényi Dóra

Data avizării în departament:
10.02.2025

Semnătura directorului de departament
Conf. univ. dr. Szabó Á. Tőhötöm

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului